
HUDEBNÍ VÝCHOVA

„Hudba je malbou, na kterou se člověk dívá ušima“

Charakteristika vzdělávacího oboru

Hudební výchova

Vzdělávací obor **Hudební výchova** dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání se s hudbou. Vede žáka k porozumění hudbě a hudebních činností a k jejímu využívání jako prostředku komunikace. Žák zde může uplatnit svůj individuální hlasový projev, individuální instrumentální i pohybové dovednosti. Je mu dána možnost interpretovat hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření. Hudební činnosti rozvíjejí celkovou osobnost žáka a vedou k rozvoji jeho hudebnosti. Jsou to **činnosti vokální, instrumentální, hudebně pohybové a poslechové.**

Obsahem **vokálních činností** je práce s hlasem, při které dochází ke kultivaci pěveckého projevu a posilování správných hlasových návyků.

Obsahem **instrumentálních činností** je hra na hudební nástroje a jejich využití.

Obsahem **hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem **poslechových činností** je aktivní vnímání znějící hudby, analýza a interpretace hudby, poznávání hudby ve všech žánrových, stylových a funkčních podobách.

Vyučování hudební výchovy probíhá v odborné učebně, na 1. stupni většinou ve třídách. V učebním plánu jí je věnována tato časová dotace:

v 1. – 9. ročníku – 1 hodina týdně

Hlavními průřezovými tématy této vzdělávací oblasti jsou **Osobnostní a sociální výchova** (OSV), **Multikulturní výchova** (MKV), **Mediální výchova** (MV) a **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** (EGS). Průřezová témata jsou do vzdělávacího oboru zařazena okrajově a aktuálně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

1.stupeň

Kompetence k učení – učitel

- Využívá CD přehrávače a názorné pomůcky
- Připravuje praktické cvičení (na rytmizaci, hudební nástroje...)
- Vede žáky k prožitku z hudební produkce

Kompetence k řešení problému – učitel

- Zadává referáty a samostatnou práci (hudební nástroje, skladatelé, oblíbený zpěvák, hudební skupina)
- Nechá žáky samostatně pohybově ztvárnit hudbu
- Hodnotí žáky hlavně podle přístupu k práci ve výuce
- Zařazuje prvky dramatické výchovy (pantomima)

Kompetence občanské – učitel

- Vede žáky k vhodnému chování na kulturních akcích
- Učí žáky sledovat kulturní dění v Brně (programy divadel, koncertů)
- Vede žáky k zapojování do hudebních soutěží ve škole i mimo ni

Kompetence pracovní – učitel

- Plánuje a organizuje návštěvy kulturních akcí – koncerty populární i vážné hudby
- Vkládá do výuky hudební hry a soutěže
- Podporuje žáky v jejich tvořivosti

Kompetence komunikativní – učitel

- Vede žáky k práci ve skupinách
- Pracuje s obrazovým materiálem

Kompetence sociální a personální – učitel

- Vede ke schopnosti přijmout kritiku (hodnocení zpěvu)
- Podporuje sebedůvěru žáků, vede žáky k pozitivnímu postoji k sobě samému

Kompetence digitální – učitel

- vede žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů, digitálních aplikací i dostupných programů
- motivuje žáky k uplatnění digitálních technologií jako nástroje sebe prezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů
- vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Kompetence digitální – žák

- ve skladbě prezentované prostřednictvím digitálního zobrazení (na interaktivní tabuli nebo počítači) seřadí části hrané skladby do správného pořadí a případně rozpozná návrat hlavní melodie (tématu), opakování motivu apod.
- z dostupných zdrojů vybere vhodnou aplikaci pro vlastní hudební pokusy a navrhne, jak by šlo aplikaci využít například pro vlastní tvorbu, a případně zrealizuje svůj hudební nápad

2. stupeň

Kompetence k učení – učitel

- Využívá audiovizuální techniku a názorné pomůcky
- Připravuje praktická cvičení
- Plánuje návštěvu výchovných koncertů
- Vytváří časově tematické plány
- Sleduje nové poznatky ve svém oboru
- Vyhledává informace a vhodně předává žákům
- Provádí autoevaluaci výsledků své práce, ověřuje si efektivnost učení
- Snaží se zdokonalovat svou práci
- Vede žáky k celoživotnímu vzdělávání

Kompetence k řešení problému – učitel

- Stále žáky seznamuje se zdroji informací podle druhu problému a učí žáky s informacemi pracovat
- Učí kolektivní diskusi, práce s chybou.
- Akce mimo školu, zadává referáty
- Hodnotí žáky také podle přístupu k práci a jejich zodpovědnosti
- Zařazuje prvky dramatické výchovy

Kompetence komunikativní – učitel

- Vytváří komunitní kruh
- Vede žáky k dodržování pravidel diskuse
- Dává žákům prostor k vyjádření vlastního názoru a vybízí je k tomu
- Pracuje s obrazovým materiálem
- Zadává referáty
- Reaguje na dění i mimo školu a dává prostor k diskusi
- Poskytuje možnost využití informačních prostředků k doplnění znalostí

Kompetence sociální a personální - učitel

- Učí žáky přijímat roli v určité pozici
- Učí ohleduplnosti a vytváření kladných mezilidských vztahů
- Vede ke schopnosti hodnotit situaci, přijmout kritiku provést sebekritiku
- Vede žáky ovládat a řídit své jednání
- Vytváří takové situace, kdy žáka nutí oddělovat podstatné od nepodstatného
- Podporuje sebedůvěru
- Vede žáka k vytváření pozitivního postoje k sobě samému
- Učí žáka ovládat svoje chování a jednání
- Učí děti snášenlivosti a sebeúctě, zařazuje společné diskuze, promýšlí prevenci proti šikaně

Kompetence občanské – učitel

- Zprostředkovává styk s kulturními projevy ve společnosti (Divadla, výchovné koncerty atd.)
- Informuje a vede diskuze se žáky o sociálně patologických jevech (drogy)
- Učí je vnímat informace z veřejných sdělovacích prostředků (TV, internet, rozhlas, tisk) a dále je zpracovávat (referáty)
- Vede je k aktivnímu trávení volného času (pěvecký sbor, koncerty, hra na hudební nástroje)
- Dává osobní příklad kultivovaného projevu

Kompetence pracovní– učitel

- Vyžaduje dokončení zadaných úkolů
- Vede žáky ke kvalitní práci a k pracovitosti vhodnou motivací
- Podporuje žáky v jejich tvořivosti (náplň hudebních činností)
- Vede žáky k udržování pořádku a příjemného pracovního prostředí (úprava hudebny)
- Vkládá do výuky momenty pro osvěžení – alternativní výukové metody v hudební výchově.

Kompetence digitální – žák

- Ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy i společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít

- Získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- Chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání.
- Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Hudební výchova

Ročník: 1. – 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Žák: ➤ zpívá v jednohlase.	➤ pěvecké dovednosti – dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, hlasová hygiena ➤ zvuk a tón ➤ rozvoj hlavového tónu ➤ zpěv kánonu ➤ rozpoznání hlasu mužského, ženského a dětského	mezipředmětové vztahy – ČJ - (jazykolamy, dýchání, výslovnost)	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rytmizuje a melodizuje jednoduché texty. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ hra na Orffovy nástroje ➤ hra rytmických doprovodů ve 2/4, 3/4 a ve 4/4 taktu ➤ rozlišování délky not – nota celá, půlová, čtvrtová a osminová ➤ rytmicizace a melodizace textů ➤ záznam instrumentální melodie, čtení a zápis jednoduchého rytmického schématu, názvy not ➤ rytmický kánon ➤ hudební hry – ozvěna, otázka – odpověď ➤ hra na tělo 	<p>mezipředmětové vztahy – ČJ - (rytmizace slov – rozdělování na slabiky)</p> <p>OSV – sociální rozvoj - komunikace</p>	<p>řeč těla, zvuků a slov.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ hra na Orffovy nástroje ➤ hra na tělo 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ taktování 2/4 a 3/4 taktu ➤ pohybové vyjádření tónů, tempa a emocionálního zážitku z hudby ➤ utváření pohybové paměti formou her ➤ pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků ➤ pohyb podle hudby na místě, vpřed i vzad ➤ krok poskočný a přísuvný, jednoduché lidové tanečky 	<p>mezipředmětové vztahy – TV</p> <p>OSV – osobnostní rozvoj - kreativita</p>	<p>podporování tvořivosti dětí – vyjádření hudby pohybem</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje jednotlivé kvality tónů ➤ rozpozná výrazně tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tón dlouhý, krátký, vysoký, hluboký ➤ melodie vzestupná a sestupná (sledování melodie v notovém zápisu) ➤ silně-slabě, vesele – smutně, rychle – pomalu, zrychlování, zpomalování ➤ odlišování slavností hudby od hudby populární 		

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje ➤ odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ hudební nástroje – jejich sluchové a vizuální rozpoznání ➤ rozlišení hudby taneční, pochodové, ukolébavky apod. ➤ rozpoznání hlasu mužského, ženského a dětského 	návštěva koncertů vážné i populární hudby	
---	--	---	--

OSV – osobnostní a sociální výchova

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Hudební výchova

Ročník: 4. - 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zpívá v jednohlase či dvojhlas, v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěv. dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pěvecké dovednosti- dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, dynamika ➤ hlasová hygiena ➤ rozšiřování hlasového rozsahu ➤ hudební rytmus ➤ dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod. 	MKV – kulturní diference, etnický původ a multikulturalita (odlišné vnímání hudebního světa – spirituály, jazz atd.; užívání cizího jazyka při	<p>hudební hry – ozvěna (echo), otázka – odpověď, jazykolamy</p> <p>zpěv české hymny (a</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ intonace a vokální improvizace 	zpěvu oblíbených zahraničních písní)	okolnosti vzniku)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ grafický záznam melodie – čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu jednoduché melodie a její reprodukce 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ reprodukce motivů témat a jednoduchých skladeb pomocí jednoduchých nástrojů Orffova instrumentáře 		využití zobcových fléten, keyboardů apod.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ hudební formy – malá písňová forma, rondo, variace ➤ rozlišování homofonní a polyfonní hudby, chrámová hudba, zámecká hudba ➤ pochopit základní společenské funkce hudby- hudba k slavnostním příležitostem ➤ hudební styly a žánry – taneční, pochodová, swingová, rocková, jazzová a hudba 21. století 	MV – fungování a vliv médií ve společnosti (kultura z hlediska současné a historické perspektivy, vliv médií v životě jednotlivce)	tvorba projektů oblíbeného hudebního žánru
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elem. hudební improvizaci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rytmizace, melodizace, hudební improvizace – tvorba meziher, předeher a doher, hudební doprovod ➤ tvořivě obměňovat hudební modely v dur a moll ➤ vypracovávat notový záznam „svých“ melodií 		výroba vlastních hudebních doprovodných nástrojů

<p>➤ rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních prostředků.</p>	<p>➤ rozlišování melodie od doprovodu, durového a mollového tónorodu, souzvuk a akord</p> <p>➤ poslech písně lyrické, žertovné, hymnické, pochod, polka valčík, menuet, mazurka</p> <p>➤ epizody ze života hudebních skladatelů poslouchané hudby (B. Smetana, J.S. Bach, L. Janáček atd.)</p> <p>➤ interpretace poslouchané hudby – slovní vyjádření</p>	<p>OSV – osobnostní rozvoj (psychohygienu – pozitivní naladění mysli a stresové situace)</p> <p>EGS - Evropa a svět nás zajímá (hudební zvyky a tradice Evropy a světa)</p>	<p>video – muzikál, cimbálová muzika atd.</p>
<p>➤ ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků na základě idiv. schopností a dovedností, vytváří pohybové improvizace</p>	<p>➤ pohybové vyjádření hudby – vyjádření charakteru poslouchané hudby a emocionálního zážitku pohybem („ Hra na tělo“)</p> <p>➤ taktování – 2/4.3/4.4/4 takt</p> <p>➤ jednoduché lidové tance</p> <p>➤ orientace v prostoru – reprodukce pohybu prováděných při tanci a pohybových hrách</p>	<p>OSV– osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace – prožitek, sebeovládání; kreativita (schopnost realizovat vlastní nápady), sociální rozvoj - komunikace – řeč těla a zvuků, kooperace a kompetice – (skupinová práce a rozvoj vlastních myšlenek)</p>	<p>prvky regionálního lidového tance</p> <p>Charleston</p> <p>lidové tance – verbuňk, čardáš, skočná, polka a valčík</p>

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Hudební výchova

Ročník: 6. – 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Žák ➤ využívá své hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách i v běžném životě.	➤ hlasová hygiena, mutace ➤ rozšiřování hlasového rozsahu ➤ techniky vokálního projevu	➤ psychohygiena	
➤ zpívá podle svých dispozic rytmicky přesně a intonačně čistě	➤ vlastní vokální projev ➤ hledání možnosti nápravy hlasové nedostatečnosti	OSV ➤ poznávání lidí ➤ komunikace ➤ kooperace a kompetice	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ reprodukuje podle svých individuálních schopností různé části skladeb. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ jednohlasý a vícehlasý zpěv ➤ reprodukce tónů ➤ zachycování melodie podle notového záznamu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kreativita 	<p>Sborový zpěv</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché improvizace podle svých schopností. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ improvizace jednotlivých hudebních forem ➤ tvorba doprovodů ➤ hra na Orffovy nástroje ➤ využití tvorby doprovodů na počítači a keyboardu 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ řešení problému a rozhodovací dovednosti 	<p>Interpretace složitějších písní s doprovodem</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ pozná některé tance různých stylových období a zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ taktování, taneční kroky ➤ improvizace, pantomima ➤ pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby 		<p>Rytmizace. Opera, balet, muzikál, návštěva divadelních, představení video.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ orientuje se v proudu znějící hudby 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poznání hudebně výrazových prostředků a jejich význam ➤ slovní charakterizování hudebního díla, vytváření vlastních soudů 	<p>MKV</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ kulturní diference MV ➤ fungování a vliv médií ve společnosti 	<p>Nešvary v hudbě</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ podle získaných vědomostí a individuálních možností zařadí hudbu do stylového období 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ funkce stylů a žánrů podle kulturních tradic, doby vzniku a života autora. ➤ analýza hudební skladby 	<p>EGS</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Evropa a svět ➤ jsme Evropané 	<p>Česká hudba v Evropě</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ chápe a vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly ➤ inspirace, epigonství, umění a kýč. 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ hodnoty, postoje, praktická etika MKV ➤ multikulturalita 	<p>Tvorba vlastních projektů</p>